

USTAWA O SĄDZIE NAJWYŻSZYM

Komentarz

Krzysztof Szczucki

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

WYDANIE **2**

USTAWA O SĄDZIE NAJWYŻSZYM

Komentarz

Krzysztof Szczucki

KOMENTARZE PRAKTYCZNE

Zamów książkę w księgarni internetowej

profinfo.pl
księgarnia internetowa

WYDANIE

2

Stan prawny na 23 października 2020 r.

Recenzent

Dr hab. Artur Kotowski, prof. uczelni

Wydawca

Dagna Kordyasz

Redaktor prowadzący

Joanna Tchorek

Opracowanie redakcyjne

Joanna Ośka

Projekt okładek serii

Wojtek Kwiecień-Janikowski, Przemek Dębowski

prawolubni

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

Szanujemy prawo i własność

Więcej na www.legalnakultura.pl

Polska Izba Książki

© Copyright by Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2021

ISBN 978-83-8223-229-5

2. wydanie

Dział Praw Autorskich

01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33

tel. 22 535 82 19

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Wprowadzenie

Minęły już dwa lata od wejścia w życie ustawy o Sądzie Najwyższym, która została uchwalona przez Sejm 8.12.2017 r., jako rezultat prac nad projektem przedłożonym przez Prezydenta RP. Kontekst uchwalenia tej ustawy był szczególny, zarówno w wymiarze społecznym, politycznym, jak i prawnym. Decyzja Prezydenta RP o przygotowaniu i złożeniu w Sejmie projektu ustawy poprzedzona była zwróceniem Sejmowi do ponownego rozpatrzenia ustawy z 20.07.2017 r. o Sądzie Najwyższym. W debacie prowadzonej od momentu ogłoszenia projektu przygotowanego przez Prezydenta RP podniesiono bardzo dużo argumentów przemawiających zarówno za, jak i przeciw przyjętym w nim rozwiązaniom. Wśród argumentów odwoływano się do problematyki zgodności projektu z Konstytucją RP, z zobowiązaniami międzynarodowymi, a także podnoszono argumenty dotyczące zgodności z poszczególnymi elementami polskiego systemu prawa. Szeroko zakrojona dyskusja toczyła się także w trakcie prac parlamentarnych. W ich wyniku, na etapie prac w Sejmie, do projektu wprowadzono wiele poprawek. Ostatecznie Sejm uchwalił ustawę 8.12.2017 r., zaś Senat uchwałą z 15.12.2017 r. przyjął ją bez poprawek. Ustawa, podpisana przez Prezydenta RP 20.12.2017 r., została ogłoszona w Dzienniku Ustaw 2.01.2018 r. To spowodowało, że ustawa o Sądzie Najwyższym weszła w życie 3.04.2018 r.

Do momentu zakończenia prac nad niniejszym komentarzem ustawa o Sądzie Najwyższym została znowelizowana dziewięciokrotnie. Komentarz uwzględnił zmiany wprowadzone następującymi ustawami: ustawą z 6.03.2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo

przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz.U. poz. 650); ustawą z 22.03.2018 r. o komornikach sądowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 121 ze zm.); ustawą z 12.04.2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. poz. 847); ustawą z 12.04.2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. poz. 848); ustawą z 10.05.2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1045); ustawą z 20.07.2018 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1443); ustawą z 21.11.2018 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym (Dz.U. poz. 2507); ustawą z 14.12.2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz.U. z 2019 r. poz. 125) oraz ustawą z 20.12.2019 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 190).

Kontrowersje, jakie wywołała komentowana ustawa, nie powodują, że przestaje ona obowiązywać. Weszła w życie 3.04.2018 r., co oznacza, że w tym dniu zaczęła też obowiązywać znakomita większość przyjętych w niej rozwiązań. Nowe rozwiązania przyjęte przez ustawodawcę, w tym zwłaszcza nowa organizacja wewnętrzna Sądu Najwyższego, zmiany w postępowaniu dyscyplinarnym w sprawach sędziów Sądu Najwyższego, zmiany w przepisach regulujących status sędziego, wprowadzenie ławników Sądu Najwyższego oraz nowy nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi nadzwyczajnej, stanowią zakres nowości normatywnej tak szeroki, że zasadne wydawało się podjęcie próby skomentowania tych przepisów. Mimo upływu dwóch lat od wejścia w życie ustawy, opracowanie drugiego wydania komentarza wciąż było zadaniem charakteryzującym się wysokim poziomem trudności. Wszak rozwiązania te wciąż są nowością w systemie polskiego prawa, co oznacza, że nie doczekały się jeszcze pogłębionej obudowy doktrynalnej ani tym bardziej orzeczniczej.

Niewątpliwie ciekawy materiał badawczy, a jednocześnie poważne wyzwanie dla komentatora, stanowią formułowane wciąż wypowie-

dzi krytyczne wobec postanowień ustawy oraz metod ich stosowania. Materia dotycząca Sądu Najwyższego, nie tylko sama ustawa, ale także normy prawne ulokowane w innych aktach prawnych, była przedmiotem orzecznictwa sądów i trybunałów zarówno w Polsce, jak i za granicą. W najbliższym czasie można spodziewać się kolejnych, w tym także dotyczących organizacji instytucjonalnej Sądu Najwyższego oraz statusu jego sędziów. Interpretacje i opinie komentatora muszą więc być prezentowane o tyle wstrzemięźliwie, o ile trudno przewidzieć kierunek kolejnych rozstrzygnięć dotyczących Sądu Najwyższego.

Oddawane do rąk czytelnika drugie wydanie komentarza stanowi kompleksową próbę omówienia i wyjaśnienia przepisów ustawy z 8.12.2017 r. o Sądzie Najwyższym. Nie ma wątpliwości, że jego treść będzie przedmiotem oceny i konfrontacji z innymi poglądami w piśmiennictwie oraz orzecznictwie, które z pewnością będą rozwijane w stosowaniu komentowanych przepisów w codziennej praktyce. Komentarz stanowi rezultat refleksji naukowej i wynikającą z niej próbę przedstawienia praktycznych i teoretycznych aspektów stosowania nowej ustawy.

W komentarzu nie omówiono przepisów zmieniających inne ustawy, ponieważ – w przekonaniu autora – powinny być one objęte komentarzem do ustawy nimi zmienianej. Ponadto komentarz nie zawiera osobnego omówienia przepisów przejściowych, dostosowujących i końcowych. Istotna część tych przepisów uległa skonsumowaniu już przed wydaniem komentarza. W zakresie, w jakim przepisy te mają znaczenie dla stosowania ustawy o Sądzie Najwyższym, zostały one omówione razem z przepisami podstawowymi.

Warszawa, październik 2020 r.

dr Krzysztof Szczucki
k.szczucki@wpia.uw.edu.pl

USTAWA

z dnia 8 grudnia 2017 r.

o Sądzie Najwyższym

(tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 825; zm.: Dz.U. z 2020 r. poz. 190)

ROZDZIAŁ 1

Przepisy ogólne

Art. 1. [Zadania Sądu Najwyższego]

Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do:

- 1) sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez:
 - a) zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,
 - b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych;
- 2) rozpatrywania spraw dyscyplinarnych w zakresie określonym w ustawie;
- 3) rozpoznawania protestów wyborczych oraz stwierdzania ważności wyborów do Sejmu i Senatu, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborów do Parlamentu Europejskiego oraz rozpoznawania protestów przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego i referendum konstytucyjnego oraz stwierdzania ważności referendum;
- 4) opiniowania projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych

projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego;

5) wykonywania innych czynności określonych w ustawach.

Zadania Sądu Najwyższego

1. Uwagi wprowadzające

1. Sąd Najwyższy jest sądem, który na mocy art. 175 ust. 1 Konstytucji RP wraz z sądami powszechnymi, sądami administracyjnymi oraz sądami wojskowymi sprawuje wymiar sprawiedliwości. W art. 183 Konstytucja RP wskazuje także, że Sąd Najwyższy sprawuje nadzór na działalnością sądów powszechnych i wojskowych oraz wykonuje inne czynności określone w Konstytucji i ustawach. W tym kontekście należy odczytywać art. 1 ustawy o SN jako wyznaczający zadania tegoż sądu. Artykuł 1 ustawy z 8.12.2017 r. określa zadania Sądu Najwyższego, a tym samym, w nawiązaniu do regulacji konstytucyjnej, definiuje pozycję ustrojową tego sądu.
2. Warto zwrócić szczególną uwagę na stosunkowo nowe zadanie Sądu Najwyższego polegające na kontroli nadzwyczajnej prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych. Artykuł 1 pkt 1 lit. b jest niejako zapowiedzią regulacji wprowadzającej nowy środek, do którego rozpoznania właściwy jest Sąd Najwyższy, tj. skargi nadzwyczajnej. Już w tym przepisie wskazano, że przesłankami kierującymi procesem rozpatrywania skarg nadzwyczajnych powinno być zapewnianie zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej. Kryteria te znajdują odzwierciedlenie w art. 89 ustawy o SN, regulującym podstawy skargi nadzwyczajnej.
3. Do katalogu zadań Sądu Najwyższego zawartego w ustawie wpisano także wprost rozpatrywanie spraw dyscyplinarnych. Oznacza to, że poza sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości Sąd Najwyższy ma tak-

że rozpatrywać sprawy dyscyplinarne w zakresie określonym w ustawie. W ustawie z 2002 r. nie wyodrębniono tego zadania, niemniej Sąd Najwyższy także wtedy w zakresie swojej właściwości miał rozpatrywanie spraw dyscyplinarnych. Brzmienie art. 1 ustawy z 2002 r. należało tak odczytywać, że w zakresie kategorii „wykonywania innych czynności określonych w ustawach” mieściło się rozpatrywanie spraw dyscyplinarnych. Wydzielenie tych spraw do odrębnego punktu w art. 1 ustawy o SN wskazuje na wagę, jaką ustawodawca przykładła do spraw dyscyplinarnych. Znajduje ona potwierdzenie w konstrukcji Izby Dyscyplinarnej oraz samego postępowania dyscyplinarnego.

Do istotnych zadań, ujętych inaczej niż w 2002 r., należy opiniowanie projektów ustaw i innych aktów normatywnych, na podstawie których orzekają i funkcjonują sądy, a także innych projektów ustaw w zakresie, w jakim mają one wpływ na sprawy należące do właściwości Sądu Najwyższego.

2. Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości

2.1. Uwagi wprowadzające

4. Zgodnie z art. 1 pkt 1 ustawy o SN Sąd Najwyższy jest organem władzy sądowniczej, powołanym do sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez:
 - a) zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,
 - b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych.
5. Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości należy do władzy sądowniczej, przy czym w jej ramach tylko do sądów, nie zaś do trybunałów (P. Wiliński, P. Karlik, *Komentarz do art. 175 [w:] Konstytucja RP*, t. 2,

Komentarz do art. 87–243, red. M. Safjan, L. Bosek, Warszawa 2016, s. 976). W doktrynie wskazuje się na trzy ujęcia definicyjne wymiaru sprawiedliwości.

Definicję tego pojęcia można ujmować przedmiotowo, a więc postrzegać go jako część imperium państwa przynależną sądownictwu (P. Wiliński, P. Karlik, *Komentarz do art. 175 [w:] Konstytucja RP*, t. 2, red. M. Safjan, L. Bosek, s. 977). Trybunał Konstytucyjny wskazuje, że wymiar sprawiedliwości stanowi działalność państwa polegającą na sądzeniu, czyli wiążącym rozstrzygnięciu sporów o prawo, w których przynajmniej jedną ze stron jest jednostka lub inny podmiot podobny (wyrok TK z 1.12.2008 r., P 54/07, OTK-A 2008/10, poz. 171; por. też Z. Czeszejko-Sochacki, *O wymiarze sprawiedliwości w świetle Konstytucji, międzynarodowych standardów i praktyki*, PiP 1999/3, s. 3). Na marginesie warto zauważyć za Trybunałem Konstytucyjnym, że monopol władzy sądowniczej na wymiar sprawiedliwości nie musi oznaczać wyłączności sądów do rozpatrywania spraw. Polega on raczej na konieczności zapewnienia właściwości sądów do ostatecznego zweryfikowania rozstrzygnięcia sprawy mieszczącej się w zakresie wymiaru sprawiedliwości (por. wyrok TK z 8.12.1998 r., K 41/97, OTK 1998/7, poz. 117).

W ujęciu podmiotowym nacisk kładzie się na instytucje, którym powierza się sprawowanie wymiaru sprawiedliwości, a więc na sądy. Wymierzaniem sprawiedliwości nie może być taka sprawa, która nie byłaby rozpatrzona przez sąd (P. Wiliński, P. Karlik, *Komentarz do art. 175 [w:] Konstytucja RP*, t. 2, red. M. Safjan, L. Bosek, s. 977). W tym rozumieniu wymiaru sprawiedliwości na plan pierwszy wysuwa się problematyka niezawisłości sędziowskiej: „Wymiar sprawiedliwości może być jedynie wtedy sprawowany, jeżeli jego koniecznym komponentem pozostaje niezawisłość sędziowska. Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości nie jest bowiem definiowane jedynie poprzez zakres merytoryczny funkcji orzeczniczych, ale przede wszystkim poprzez rodzaj, charakter gwarancji towarzyszących tym funkcjom, które zawierają się w niezależności sędziowskiej, a więc m.in. w braku wszelkiej hierarchicznej podległości służbowej i nieusuwalności”

(wyrok TK z 12.12.2001 r., SK 26/01, OTK 2001/8, poz. 258). Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest szczególnie ukształtowanie stanu spoczynku, które gwarantuje sędziemu odpowiednie zabezpieczenie, a jednocześnie utrzymuje w mocy wiele obowiązków nałożonych na sędziów. Problematyka niezawisłości sędziowskiej była także przedmiotem analizy w wyroku TSUE z 19.11.2019 r. Trybunał omawiał to zagadnienie poprzez kategorię niezawisłego i bezstronnego sądu. Uznał, że organ nie może być uznany za niezawisły i bezstronny sąd, „gdy obiektywne okoliczności w jakich został utworzony dany organ, oraz jego cechy, a także sposób, w jaki zostali powołani jego członkowie, mogą wzbudzić w przekonaniu jednostek uzasadnione wątpliwości co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych, w szczególności od bezpośrednich lub pośrednich wpływów władzy ustawodawczej i wykonawczej, oraz jego neutralności względem ściągających się przed nim interesów, i prowadzić w ten sposób do braku przejawiania przez ten organ oznak niezawisłości lub bezstronności, co mogłoby podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym” (zob. uwagi do art. 26; por. też uchwały SN: z 8.01.2020 r., I NOZP 3/19, OSNKN 2020/2, poz. 10 i z 23.01.2020 r., BSA I-4110-1/20, OSNKN 2020/2, poz. 7).

Ustawodawca zdecydował się przekazać problematykę badania braku niezależności sądu lub niezawisłości sędziego do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

W trzecim ujęciu, mieszanym, przez wymiar sprawiedliwości rozumie się wyrokowanie „w sprawach cywilnych (i pokrewnych), karnych i administracyjnych poprzez podejmowanie konkretnych decyzji władczych o prawach i obowiązkach podmiotów indywidualnych, na podstawie norm generalnych i abstrakcyjnych, zgodnie z odpowiednimi przepisami proceduralnymi i normami kompetencji (właściwości decyzyjnej)” (P. Winczorek, *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku*, Warszawa 2008, s. 228). Zbliżoną definicję proponuje B. Stępień-Załucka: „wymiar sprawiedliwości to jedna z kluczowych i najbardziej zmiennych funkcji państwa. Polega

ona na rozstrzygnięciu konfliktów co do prawa w ramach konkretnych stanów faktycznych przez konstytucyjnie upoważnione do tego organy – niezawisłe sądy, takie jak Sąd Najwyższy, sądy powszechne, administracyjne oraz wojskowe” (B. Stępień-Zalucka, *Sprawowanie wymiaru sprawiedliwości przez Sąd Najwyższy w Polsce*, Warszawa 2016, s. 12).

6. W przypadku Sądu Najwyższego sprawowanie wymiaru sprawiedliwości jest w ustawie doprecyzowane i rozumiane jako zapewnianie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa, a także praworządności i sprawiedliwości społecznej. Z tego ujęcia wyłania się szczególnie rola Sądu Najwyższego, którego podstawowym zadaniem nie jest rozstrzyganie sporów, ale raczej weryfikowanie poprawności zapadłych wcześniej rozstrzygnięć z perspektywy najważniejszych wartości, które powinny towarzyszyć i wyznaczać kierunki każdego postępowania. W tych kompetencjach Sądu Najwyższego realizuje się też art. 183 ust. 1 Konstytucji RP, według którego Sąd Najwyższy sprawuje nadzór nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania. Sąd Najwyższy wskazuje, że: „Nadzór nad orzecznictwem sądów powszechnych realizowany przez Sąd Najwyższy (...) ma charakter nadzoru judykacyjnego. Sąd Najwyższy sprawuje go przez rozpoznawanie skarg kasacyjnych i innych środków odwoławczych, a nie poprzez stosowanie środków administracyjnych, jakim jest objęcie sprawy nadzorem” (postanowienie SN z 13.11.2009 r., III SPP 24/09, LEX nr 560870; por. P. Wiliński, P. Karlik, *Komentarz do art. 183 [w:] Konstytucja RP*, t. 2, red. M. Safjan, L. Bosek, s. 1079). Na gruncie ustawy z 8.12.2017 r. do środków pozwalających na sprawowanie przez Sąd Najwyższy nadzoru judykacyjnego dołączono skargę nadzwyczajną.

2.2. Zapewnianie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa

7. Należy zauważyć, że ustawodawca powierza Sądowi Najwyższemu dwie grupy instrumentów mających na celu zapewnianie jednolitości orzecznictwa, tj. środki odwoławcze oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne. Środki odwoławcze, w tym przede

wszystkim kasacja i skarga kasacyjna, znajdują zastosowanie w sprawach indywidualnych. Uchwały rozstrzygające zagadnienia prawne mogą powstać na gruncie konkretnej sprawy (art. 82 ustawy o SN), a mogą też być skutkiem rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy wniosku o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego (art. 83). Wskazuje się, że największe znaczenie dla zapewnienia jednolitości orzecznictwa ma rozpatrywanie środków odwoławczych (B. Szmulik, *Pozycja ustrojowa Sądu Najwyższego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Warszawa 2008, s. 283; por. też W. Sanetra, *Rola i obowiązki polskiego Sądu Najwyższego w regulowaniu i administrowaniu władzą sądowniczą*, PS 2004/3, s. 5–6). Istotną rolę odgrywa także działalność uchwałodawcza, ponieważ – jak zauważa sam Sąd Najwyższy – wpływa ona na ujednocianie orzecznictwa sądów powszechnych, rozwój prawa oraz kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa (*Informacja o działalności Sądu Najwyższego w roku 2016*, s. 226, dostępna na stronach internetowych Sądu Najwyższego).

Kompetencja polegająca na zapewnianiu zgodności z prawem orzecznictwa nie powinna budzić większych wątpliwości. Każdy sąd orzeka na podstawie prawa, a więc w sposób zgodny z prawem powszechnie obowiązującym, rozumianym przez pryzmat systemu źródeł prawa ukształtowanego przez Konstytucję RP. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wskazuje, że zapewnianie zgodności orzecznictwa z prawem odbywa się poprzez dokonywanie oceny prawidłowości wykładni i stosowania prawa przez sądy powszechne (postanowienie SN z 23.09.2010 r., III CSK 288/08, LEX nr 970081).

8. Nie wystarczy jednak, zwłaszcza z perspektywy zasady bezpieczeństwa prawnego i wynikającego z niej postulatu pewności prawa, żeby orzecznictwo było zgodne z prawem. Do tego należy także dodać standard jednolitości, który pozwala przewidzieć, po uwzględnieniu brzmienia przepisów, ich utrwalonej wykładni oraz dotychczasowej praktyki, jaki może być wynik określonego postępowania. Akceptowalne mogą być tylko niewielkie różnice, które nie przekraczają dopuszczalnego poziomu, przede wszystkim prowadzącego do ewidentnych sprzeczności między rozstrzygnięciami wydawanymi w podobnych sprawach

w różnych sądach (B. Szmulik, *Pozycja ustrojowa...*, s. 284). Doktryna prawa podkreśla dużą wartość utrwalonego orzecznictwa, albowiem stanowi ono dodatkową podpowiedź dla sądu stojącego przed koniecznością rozstrzygnięcia sprawy (W. Sanetra, *O roli Sądu Najwyższego w zapewnianiu zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa Sądowego*, PS 2006/9, s. 18). W konsekwencji prowadzi to do utrwalenia się określonego brzmienia normy interpretowanego z przepisu lub zespołu przepisów.

Jednolitość orzecznictwa jest, obok legalności, praworządności, obiektywności oraz pewności, jedną z ważniejszych wartości wewnętrznych prawa. Jest ona zresztą oznaką pewności prawa, przejawiającą się w rozstrzygnięciach wydawanych na podstawie norm prawnych (L. Leszczyński, *Jednolitość orzecznictwa jako wartość stosowania prawa* [w:] *Jednolitość orzecznictwa. Standard – instrumenty – praktyka*, red. M. Grochowski, M. Raczkowski, S. Żółtek, Warszawa 2015, s. 10). Jak zauważył Sąd Najwyższy: „Postulat jednolitości orzecznictwa sądowego niewątpliwie eksponuje pewność sądowego stosowania prawa” (uchwała pełnego składu SN z 5.05.1992 r., KwPr 5/92, OSNKW 1993/1–2, poz. 1). Jednolitość orzecznictwa może być uznana za wartość instrumentalną, służącą do osiągnięcia innego celu, jakim jest sprawiedliwość orzecznictwa (M. Zieliński, *Jednolitość wykładni prawa* [w:] *Jednolitość orzecznictwa w sprawach karnych*, red. S. Waltoś, Kraków 1998, s. 50).

Warto jednak zauważyć, że jednolitość orzecznictwa nie jest kwalifikowana jako przedmiot prawa przysługującego obywatelowi. Europejski Trybunał Praw Człowieka orzekł, iż zasada pewności prawnej oraz ochrony uprawnionego zaufania społeczeństwa do wymiaru sprawiedliwości nie daje prawa do spójności orzecznictwa sądów krajowych. Jednocześnie Trybunał zauważył, że stan niejednolitości prawa nie powinien trwać zbyt długo (orzeczenie ETPC z 11.04.2019 r. w sprawie Mariyka Popova i Asen Popov p. Bułgarii, 11260/10. Zob. też K. Warcecka, *Rozbieżność w orzecznictwie sądów krajowych nie naruszyła prawa do rzetelnego procesu. Omówienie wyroku ETPC z dnia 11 kwietnia 2019 r., 11260/10, LEX/el. 2019*).

Komentarz zawiera omówienie wszystkich zmian ustawodawczych dokonanych od czasu ukazania się ostatniego wydania, dotyczących m.in.:

- wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
- postępowania w przypadku niewybrania kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
- właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN,
- zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego Sądu Najwyższego.

W książce przywołano także najnowsze piśmiennictwo i orzecznictwo dotyczące funkcjonowania Sądu Najwyższego.

Komentarz jest przeznaczony dla sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych oraz osób wykonujących inne zawody prawnicze. Będzie cennym źródłem wiedzy dla wszystkich podmiotów uczestniczących w procedurze składania i rozpatrywania skargi nadzwyczajnej.

Krzysztof Szczucki – doktor nauk prawnych, adiunkt w Katedrze Prawa Karnego Porównawczego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego; stypendysta Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Prowadzi badania naukowe z dziedziny prawa karnego, medycznego, konstytucyjnego oraz filozofii prawa i jest autorem prac naukowych z tego zakresu, publikowanych w kraju i za granicą.

9788382232295 W02P01

ISBN 978-83-8223-229-5

9 788382 232295

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45

ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL

WWW.PROFINFO.PL

CENA 149 Zł (W TYM 5% VAT)